

FILOZOFICKÁ FAKULTA
UNIVERZITY KARLOVY
V PRAZE

**KATEDRA TEORIE KULTURY FILOZOFICKÉ
FAKULTY UNIVERZITY KARLOVY V PRAZE**

Autorka disertační práce: Mgr. Eva Steinbachová
Název disertační práce: Chránová architektura jako kulturní ohnisko jihovýchodní Asie
Školitel: PhDr. Václav Soukup, CSc.
Oponen disertační práce: PhDr. Martin Soukup, Ph.D.

POSUDEK OPONENTA DISERTAČNÍ PRÁCE

Předmětem disertační práce s názvem Chránová architektura jako kulturní ohnisko jihovýchodní Asie se stala kulturologická analýza a interpretace chránové architektury Thajska, Kambodže, Jávy a Bali. Důraz autorka položila na semiotický výklad zvoleného předmětu, a to v souvislosti s hinduismem a buddhismem. Práci nelze považovat za pouhý výklad a interpretaci chránové architektury, neboť autorka zasadila chránovou architekturu do historických a sociokulturních souvislostí.

Samotnou práci rozdělila do tří relativně samostatných částí (nepočítaje v to úvod a závěr). První z uvedených částí věnovala hlavním vývojovým liniím kultur v jihovýchodní Asii, a to odděleně v její pevninské a ostrovní části. Druhou část práce věnovala rozboru a interpretaci chránových komplexů jako mocenských, náboženských a kulturních center. Tuto část práce lze bezpochyby označit za její těžiště, ve které autorka provedla jedinečnou kulturologickou analýzu kultur jihovýchodní Asie prostřednictvím architektury. Píše: „*Architektura zdejších chrámů z kulturologického hlediska představuje unikátní sémiotický systém, který je možné*

číst jako kulturní text na různých úrovních“ (s. 51). Pečlivě doložila, že s pomocí chrámové architektury lze studovat nejen tamější náboženské systémy, ale také každodennost. Na studium každodennosti v různých historických obdobích se v posledních desetiletích orientovala evropské historiografie (zejména tedy francouzská, ale i třeba ruská, německá a italská). Domnívá se doktorandka, že je možné nějakým způsobem využít potenciálu těchto historiografických směrů při studiu minulosti kultur jihovýchodní Asie? Třetí část práce věnovala analýze chrámové architektury jako unikátního kulturního dědictví. Zaměřila se mimo jiné na proslavené komplexy Borobudur, Prambanan a Angkor Vat.

Za jednoho z kulturologicky relevantních vědců, který se orientoval na výzkumy v jihovýchodní Asii autorka, označila amerického antropologa Clifforda Geertze. Vzhledem k předmětu práce určila za jednu z jeho klíčových knih *Agricultural Involution* (1963), jejíž titul překládá poněkud nešťastně jako Komplikované zemědělství. Zemědělství na indonéských ostrovech Jáva a Bali bylo úzce svázáno s chrámy a náboženstvím. Jejich unikátní propojení vedlo ke vzniku účinné kulturní adaptace. Této kulturní adaptaci věnoval pozornost i Geertz v uvedené knize. Autorku tomuto jevu nevěnovala zvýšenou pozornost, proto doporučuji, aby se v rámci vlastní obhajoby zaměřila na tento aspekt činnosti chrámů a provedla její stručnou interpretaci v souvislosti s vlastním tématem práce.

Za předmět své práce diplomantka označila kulturologickou analýzu chrámové architektury jako sémiotického systému – vzájemně spjatých symbolů a významů vyjadřujících ideové základy hinduistické a buddhistické kultury. V práci však diplomantka nevymezila teoretická východiska své práce, ani blíže nevymezila podstatu své kulturologické analýzy. Lze předpokládat, že se jejím hlavním teoretickým inspiračním zdrojem stala interpretativní antropologie, kterou reprezentoval již zmíněný Geertz. V rámci vlastní obhajoby proto doporučuji, aby Mgr. Steinbachová vymezila teoreticko-metodologická východiska své práce, a to s důrazem na zvolený sémiotický přístup k chrámové architektuře.

Obecně lze konstatovat, že disertační práce splňuje standardní nároky kladené na práce tohoto typu. Má logickou strukturu, je zpracována čistým, kultivovaným jazykem a akcentuje aktuální kulturologické. Práci autorka vybavila relevantním poznámkovým aparátem a literaturou, která je zpracována v souladu s normou ISO 690 a ISO 690-2. Jako celek lze práci považovat za pozoruhodný pokus o historickou interpretaci vzniku, rozvoje a významu

chrámové architektury v jihovýchodní Asii. V podmínkách české republiky se jedná o jedinečnou práci, neboť není v české odborné literatuře věnována tomuto kulturnímu jevu zvýšená pozornost. Celkově práce působí dojmem osobního zaujetí autorky tématem. V tom smyslu naplňuje Mgr. Steinbachová výrok francouzského filozofa Deleuze: „*Pokud něco neobdivujete, něco nemilujete, není důvod o tom psát*“.

Doporučuji k obhajobě

V Praze 19. 5. 2011

PhDr. Martin Soukup, Ph.D.